COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 20.5.2015
COM(2015) 204 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind indicarea obligatorie a țării de origine sau a locului de proveniență a alimentelor neprelucrate, a alimentelor dintr-un singur ingredient și a ingredientelor care reprezintă peste 50 % dintr-un aliment

CUPRINS

1. Introducere 2

2. Indicarea în mod obligatoriu sau voluntar a originii pe etichete 3

3. Sfera alimentelor în cauză 4

4. Perspectivă asupra sectorului și asupra lanțului de aprovizionare 4

4.1. Perspectivă asupra sectorului alimentar al UE 4

4.2. Perspectivă asupra lanțului de aprovizionare pentru producția de alimente 4

4.3. Utilizarea sistemelor voluntare de indicare a originii pe etichete și a sistemelor de calitate ale UE 5

5. Atitudinile consumatorilor față de informarea privind originea alimentelor 5

6. Posibile scenarii și modalități de indicare a originii pentru furnizarea pe etichete a informațiilor privind originea alimentelor neprelucrate, a alimentelor dintr-un singur ingredient și a ingredientelor care reprezintă peste 50 % dintr-un aliment 6

7. Analiza costurilor și beneficiilor diferitelor scenarii 7

7.1. Impactul asupra comportamentului consumatorilor 7

7.2. Impacturi economice 8

7.2.1. Costuri operaționale pentru OSA 8

7.2.2. Impactul asupra pieței interne și asupra comerțului internațional 8

7.2.3. Sarcina administrativă pentru întreprinderi 9

7.2.4. Sarcina suplimentară asupra autorităților publice 9

7.2.5. Costuri pentru consumatori 9

7.2.6. Impacturi asupra mediului 10

7.3. Costuri și beneficii ale diferitelor scenarii 10

8. Concluzii 12

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind indicarea obligatorie a țării de origine sau a locului de proveniență a alimentelor neprelucrate, a alimentelor dintr-un singur ingredient și a ingredientelor care reprezintă peste 50 % dintr-un aliment

1. INTRODUCERE

În conformitate cu articolul 26 alineatele (5) și (6) din Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare (denumit în continuare „regulamentul ICPA”)[1], Comisia trebuie să prezinte Parlamentului European și Consiliului o serie de rapoarte referitoare la posibilitatea extinderii obligației de indicare a originii pe etichete la următoarele categorii de alimente:

(a) alte tipuri de carne decât carnea de vită, de porc, de oaie, de capră și de pasăre;

(b) lapte;

(c) laptele utilizat ca ingredient în produsele lactate;

(d) produsele alimentare neprelucrate;

(e) produsele dintr-un singur ingredient;

(f) ingrediente care reprezintă mai mult de 50 % dintr-un produs alimentar.

Prezentul raport se referă la alimentele neprelucrate, la alimentele dintr-un singur ingredient și la ingredientele care reprezintă mai mult de 50 % dintr-un aliment.

În conformitate cu articolul 26 alineatul (7) din regulamentul ICPA, raportul analizează:

– nevoia de informare a consumatorului;

– fezabilitatea unei astfel de etichetări; și

– costurile și beneficiile rezultate din introducerea unor astfel de măsuri, inclusiv impactul juridic asupra pieței interne și impactul asupra comerțului internațional.

Prezentul raport se bazează în principal pe rezultatele unui studiu extern comandat de DG SANTE și realizat de Food Chain Evaluation Consortium (FCEC)[2], care a inclus

[1] Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare (JO L 304, 22.11.2011, p.18).

[2] Studiu privind indicarea obligatorie a țării de origine sau a locului de proveniență a produselor alimentare neprelucrate, a produselor dintr-un singur ingredient și a ingredientelor care reprezintă peste

atât sondaje în rândul consumatorilor, al operatorilor din sectorul alimentar (OSA) și al autorităților competente din statele membre, cât și studii de caz și alte surse disponibile pe acest subiect.

DG GROW a efectuat un test asupra unor IMM-uri, rezultatele acestuia fiind cuprinse în studiul FCEC.

2. INDICAREA ÎN MOD OBLIGATORIU SAU VOLUNTAR A ORIGINII PE ETICHETE

În prezent, există norme obligatorii privind indicarea originii pe etichetă pentru mai multe sectoare, de exemplu pentru miere[3], fructe și legume[4], pește[5] (nu produse din pește precum pește preparat sau conservat), carne de vită și produse din carne de vită[6], ulei de măsline[7], vin[8], ouă[9] și carne de pasăre importată[10].

Regulamentul ICPA a introdus obligativitatea indicării pe etichetă a originii cărnii proaspete, refrigerate sau congelate de porc, oaie, capră și pasăre, modalitățile de indicare fiind stabilite în Regulamentul de punere în aplicare al Comisiei (UE) nr. 1337/2013[11].

---

50 % dintr-un produs alimentar - Raport final - Food Chain Evaluation Consortium (FCEC) - http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/index_en.htm

3 Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole (JO L 347, 20.12.2013, p 1671).

4 Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole („Regulamentul unic OCP") și Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 543/2011 al Comisiei din 7 iunie 2011 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește sectorul fructelor și legumelor și sectorul fructelor și legumelor prelucrate (JO L 157, 15.6.2011, p. 1-163).

5 Regulamentul (UE) nr. 1379/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind organizarea comună a piețelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură (JO L 354, 28.12.2013, p 1).

6 Regulamentul (CE) nr. 1760/2000 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iulie 2000 de stabilire a unui sistem de identificare și înregistrare a bovinelor și privind etichetarea cărnii de vită și mânzat și a produselor din carne de vită și mânzat (JO L 204, 11.8.2000, p. 1).

7 Regulamentul de punere în aplicare (CE) nr. 29/2012 al Comisiei din 13 ianuarie 2012 privind standardele de comercializare a uleiului de măsline (JO L 12, 14.1.2012, p. 14-21).

8 Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole („Regulamentul unic OCP").

9 Regulamentul (CE) nr. 589/2008 al Comisiei din 23 iunie 2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului privind standardele de comercializare aplicabile ouălor (JO L 163, 24.6.2008, p. 6-23).

10 Regulamentul (CE) nr. 543/2008 al Comisiei din 16 iunie 2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește standardele de comercializare a cărnii de pasăre (JO L 157, 17.6.2008, p. 46-87).

11 Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1337/2013 al Comisiei din 13 decembrie 2013 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește indicarea țării de origine sau a locului de proveniență pentru carnea proaspătă, refrigerată sau congelată de animale din specia porcină, ovină, caprină și de păsări de curte (JO L 335, 14.12.2013, p. 19).

În afara acestor norme privind indicarea obligatorie a originii pe etichete, OSA sunt liberi să indice din proprie inițiativă pe etichete țara sau regiunea de proveniență, cu condiția respectării dispozițiilor aplicabile ale regulamentului ICPA.

3. SFERA ALIMENTELOR ÎN CAUZĂ

Termenul „produse neprelucrate” este definit în regulamentul ICPA și înseamnă produsele alimentare care nu au fost prelucrate și include produsele care au fost divizate, separate, tranșate, decupate, dezosate, tocate, jupuite, măcinate, tăiate, curățate, decorticate, măcinate, răcite, înghețate, congelate sau decongelate. De exemplu, făina, orezul și salatele din legume verzi tăiate sunt considerate alimente neprelucrate.

Cu toate acestea, în regulamentul ICPA nu există o definiție pentru „alimentele dintr-un singur ingredient”. În sensul prezentului raport, aceste alimente sunt înțelese ca alimente care conțin numai un ingredient sau o materie primă. De exemplu, zahărul, piureul de tomate, uleiurile vegetale obținute dintr-un singur produs vegetal, cartofii pentru prăjit congelați, atunci când acestor alimente nu li s-au adăugat aditivi sau sare.

În același timp, în regulamentul ICPA nu există o definiție pentru „ingredientele care reprezintă peste 50 % dintr-un aliment” și nu se precizează la ce se referă pragul de 50% (volum, greutate, etc.). Ingredientele din această categorie ar putea fi, de exemplu, tomatele dintr-un sos de tomate, fructele din sucurile de fructe, făina din pâine (sectorul de panificație).

4. PERSPECTIVĂ ASUPRA SECTORULUI ȘI ASUPRA LANȚULUI DE APROVIZIONARE

4.1. Perspectivă asupra sectorului alimentar al UE

Sectorul alimentelor și băuturilor din UE are o cifră de afaceri de 1 048 de miliarde EUR, generează o valoare adăugată de 206 miliarde EUR și angajează 4,2 milioane de persoane, fiind astfel cel mai mare sector manufacturier și principalul angajator din UE.

Există 286 000 de societăți în acest sector, 99 % dintre ele fiind IMM-uri (inclusiv microîntreprinderi).

4.2. Perspectivă asupra lanțului de aprovizionare pentru producția de alimente

OSA din UE procură materii prime din mai multe surse, în aproape toate sectoarele alimentare. Pentru bunuri precum cafeaua sau făina, sursele de materii prime diferite sunt necesare pentru menținerea calității dorite a produsului și pentru a se evita variațiile legate de anotimpuri. De asemenea, prețul este un parametru esențial, iar originea materiilor prime este adesea schimbată pentru a minimiza costurile. Potrivit studiului FCEC, 50 % dintre OSA modifică de cel puțin 3 ori pe an originea ingredientelor lor atunci când utilizează mai multe surse. Cu cât este mai complex și

mai sofisticat lanțul de aprovizionare, cu atât devine mai împovărătoare indicarea pe etichetă a originii.

În ceea ce privește trasabilitatea, în conformitate cu legislația UE privind siguranța alimentară[12], OSA trebuie să-și poată identifica furnizorii imediați și clienții. Această trasabilitate de tip „un pas înainte, un pas înapoi" este, de obicei, singura trasabilitate asigurată, doar 29 % dintre OSA mergând mai departe de această cerință prin instituirea unui sistem de trasabilitate mai complet.

4.3. Utilizarea sistemelor voluntare de indicare a originii pe etichete și a sistemelor de calitate ale UE

Consultarea cu părțile interesate a dezvăluit că indicarea voluntară a originii pe etichete a fost rareori aplicată în sectoarele alimentare vizate de raport. Când sunt utilizate, sistemele de acest gen vizează doar o mică parte a producției de un anumit produs (de exemplu, < 1 % din piața cafelei în ansamblul ei) și cuprind în principal segmentul cu cea mai ridicată valoare. Produsele care poartă logourile sistemelor de calitate ale UE, precum cele pentru denumirea de origine protejată (DOP), indicația geografică protejată (IGP) sau specialitatea tradițională garantată (STG) nu predomină în majoritatea categoriilor de alimente cuprinse în sfera raportului. Aceste indicații nu se referă întotdeauna la proveniența materiilor prime, dar pot fi legate, de exemplu, de un know-how regional și pot face referire la locul producției.

5. ATITUDINILE CONSUMATORILOR FAȚĂ DE INFORMAREA PRIVIND ORIGINEA ALIMENTELOR

Studiile în rândul consumatorilor arată că, printre aspectele care influențează comportamentul acestora, indicarea originii pe etichete se clasează după factori precum prețul, gustul, datele „a se consuma de preferință înainte de"/„a se consuma înainte de", comoditatea și/sau aspectul.

În general, interesul față de indicarea originii pe etichete pare mai redus în cazul produselor relevante pentru studiul de față, dar se manifestă, totuși, în cazul a trei sferturi dintre consumatorii care au oferit răspunsuri în cadrul studiului FCEC. În acest studiu, interesul declarat de consumatori față de locul cultivării/creșterii pare la fel de important ca interesul consumatorilor față de locul producției, dar când li s-au adresat întrebări despre cazuri concrete, consumatorii au preferat în mod clar informațiile referitoare la locul producției.

Majoritatea covârșitoare a consumatorilor intervievați ar prefera informații privind originea la nivelul țării.

În ceea ce privește motivele pentru care consumatorii doresc indicarea originii pe etichete, există diferențe importante între statele membre. În proporție de 42,8 %, consumatorii din UE intervievați ar utiliza indicarea originii pe etichete pentru a

[12] Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare (JO L 31, 1.2.2002, p. 1).

favoriza producția națională sau locală în detrimentul alimentelor cu alte origini. În cazul a 12,9 % dintre consumatorii UE, indicarea originii pe etichete ar oferi asigurări referitoare la calitatea produsului alimentar. Motivele legate de mediu justifică interesul a aproximativ 12,8 % dintre consumatorii din UE. De asemenea, indicarea originii pe etichete ar asigura 10,8 % dintre consumatorii din UE în privința siguranței alimentelor pe care le cumpără.

Totuși, trebuie menționat faptul că, în vreme ce unele dintre motivele de mai sus care justifică interesul față de originea alimentelor pot fi considerate legitime (de exemplu, sprijinul pentru produsele locale, caracteristicile produsului și preocupările legate de mediu), alte motive care au fost menționate nu sunt pertinente. Este vorba în special de cazul în care originea este asociată cu siguranța, întrucât produsele fabricate oriunde în UE sau importate în UE trebuie să fie „sigure”. Într-adevăr, scopul principal al legislației UE privind alimentele este de a garanta siguranța alimentară. Auditurile efectuate de serviciul responsabil al Comisiei (Oficiul Alimentar și Veterinar al Direcției Generale Sănătate și Siguranță Alimentară) în statele membre oferă ample dovezi privind nivelul mereu înalt de siguranță pe care îl oferă implementarea legislației UE. De asemenea, sunt efectuate audituri în țări terțe, pentru a se asigura că produsele exportate îndeplinesc standardele UE în materie de siguranță.

În ceea ce privește disponibilitatea consumatorilor de a plăti pentru a primi informații privind originea, datele sunt dispersate și uneori contradictorii, fapt care s-ar putea datora unei metodologii care influențează rezultatele. Studiile precedente referitoare la disponibilitatea consumatorilor de a plăti au arătat că, în pofida interesului pentru o anumită informație, consumatorii nu sunt gata să cumpere produse la un preț mai mare pentru a avea informația respectivă[13]. Studiul FCEC a estimat însă o mare disponibilitate de a plăti pentru produsele cuprinse în sfera studiului (+30 % pentru informații la nivelul UE, +40-50 % pentru informații la nivel de țară). De asemenea, ar trebui menționat faptul că există o discrepanță semnificativă între intențiile consumatorilor și comportamentul lor efectiv.

6. POSIBILE SCENARII ȘI MODALITĂȚI DE INDICARE A ORIGINII PENTRU FURNIZAREA PE ETICHETE A INFORMAȚIILOR PRIVIND ORIGINEA ALIMENTELOR NEPRELUCRATE, A ALIMENTELOR DINTR-UN SINGUR INGREDIENT ȘI A INGREDIENTELOR CARE REPREZINTĂ PESTE 50 % DINTR-UN ALIMENT

În scopul prezentului raport sunt analizate următoarele scenarii:

– Scenariul 1: indicarea voluntară a originii pe etichete (statu-quo);

– Scenariul 2: indicarea obligatorie a originii pe etichete, cu mențiunea „UE/non UE” sau „UE/țară terță”;

– Scenariul 3: indicarea obligatorie a originii pe etichete, cu precizarea statului membru sau a țării terțe;

[13] Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind indicarea obligatorie a țării de origine sau a locului de proveniență a cărnii utilizate ca ingredient [COM(2013)755].

– Scenariul 4: indicarea obligatorie pe etichete a altor entități geografice (regiuni).

În ceea ce privește scenariile 2, 3 și 4, au fost studiate modalități diferite pentru fiecare dintre cele trei categorii principale de produse:

– Modalitatea a: locul producției: originea ar fi definită de Codul Vamal, mai exact țara în care a fost obținut produsul în întregime sau cea în care produsul a suferit ultima prelucrare substanțială;

– Modalitatea b: locul cultivării/creșterii materiei prime principale, mai exact locul recoltării fructelor, legumelor și cerealelor sau locul pescuirii în cazul produselor pescărești prelucrate;

– Modalitatea c: ambele modalități de mai sus.

7. ANALIZA COSTURILOR ȘI BENEFICIILOR DIFERITELOR SCENARII

7.1. Impactul asupra comportamentului consumatorilor

În cadrul scenariului 1, cantitatea informațiilor privind originea ar depinde de cererea consumatorului. Prețurile alimentelor nefiind afectate această opțiune ar mulțumi consumatorii care acordă o mare importanță prețurilor alimentelor. Noile norme privind indicarea voluntară a originii ar evita, în orice caz, inducerea în eroare a consumatorilor privind originea ingredientului principal al alimentelor declarate a avea o anumită origine, deoarece o origine diferită a ingredientului principal ar trebui semnalată.

Scenariul 2 ar satisface consumatorii doar dacă produsul, din perspectiva consumatorilor, este perceput ca fiind mai sigur sau de mai bună calitate în comparație cu țările non-UE, lucru incert. De asemenea, se consideră că informațiile la acest nivel sunt adesea prea generice și nu justifică costurile suplimentare suportate de consumatorii finali, chiar dacă acest cost suplimentar poate fi mai redus decât cele din cadrul scenariilor 3 și 4.

Se preconizează că scenariul 3 ar duce la o îmbunătățire a nivelului de satisfacție al consumatorilor și, totodată, la un impact sporit asupra costurilor de producție, în comparație cu scenariul 2, deci la o creștere mai accentuată a prețurilor pentru consumatori. De asemenea, impactul unei astfel de indicări a originii pe etichete ar determina o preferință pentru produsele naționale.

Al patrulea scenariu nu pare preferabil pentru consumatori în comparație cu opțiunea indicării originii la nivelul țării. Se preconizează, totodată, că această opțiune ar duce la costuri suplimentare mult mai mari pentru OSA și deci la prețuri mai mari pentru consumatori.

7.2. Impacturi economice

Date fiind faptul că OSA au pus sub semnul întrebării fezabilitatea scenariului 4 și lipsa unui interes mai mare din partea consumatorilor în comparație cu scenariul 3, impactul economic este raportat doar pentru primele trei scenarii.

Deoarece studiul implică o serie amplă de categorii de alimente, nu a fost posibilă agregarea datelor privind impactul economic. Așadar, cuantificarea impactului economic a rămas la nivelul studiilor de caz concrete și este raportată în studiul FCEC.

7.2.1. Costuri operaționale pentru OSA

În cadrul scenariului 1, costurile operaționale ar fi menținute la nivelurile actuale. În cadrul scenariilor 2 și 3, OSA care ar opta pentru o singură origine sau pentru un număr limitat de origini s-ar confrunta cu costuri operaționale suplimentare (unice și recurente), din cauza adaptărilor necesare în ceea ce privește practicile de aprovizionare, sistemele de trasabilitate, procesul de producție și practicile de ambalare și comercializare. În cadrul scenariului 3, potrivit estimărilor, costurile operaționale vor crește cu 10-15 % în sectoarele care nu gestionează un număr mare de origini diferite, dar creșterea poate ajunge în multe cazuri la 30 %.

Unele dintre aceste costuri ar fi atenuate dacă ar fi selectat scenariul 2 sau dacă scenariul 3 ar fi aplicat cu posibilitatea indicării pe etichete a mai multor țări (permițându-se originile mixte într-un anumit produs sau indicarea pe etichete a originilor diferite care ar putea apărea ulterior pe parcursul procesului de producție). De asemenea, OSA estimează că, în general, modalitatea care implică indicarea pe etichete a locului de producție este mai puțin costisitoare decât indicarea locului cultivării/creșterii, având în vedere numărul mai redus de locuri de producție în comparație cu numărul originilor materiilor prime și sistemul de trasabilitate mai puțin extins necesar.

7.2.2. Impactul asupra pieței interne și asupra comerțului internațional

În cadrul scenariului 2, se preconizează că piața internă nu ar fi afectată, deoarece scenariul nu diferențiază între originile din interiorul statelor membre. Totuși, în funcție de reacția consumatorilor față de eticheta „UE/non UE” și, de asemenea, în funcție de adaptarea practicilor de aprovizionare ale OSA, comerțul internațional poate fi afectat, ceea ce aduce în discuție problema acordurilor comerciale internaționale existente pentru unele dintre produsele cuprinse în studii, precum zahărul. De asemenea, țările terțe și-au evidențiat îngrijorările legate de potențiala pierdere în materie de exporturi spre UE din cauza costurilor suplimentare legate de producție și etichetare și din cauza reorientării preconizate a OSA din UE spre furnizori din UE.

Pe lângă un impact similar cu cel al scenariului 2 asupra comerțului internațional, scenariul 3 riscă, de asemenea, să aibă un impact asupra pieței interne, din cauza unei posibile naționalizări a lanțurilor de aprovizionare cu alimente, deoarece aproape jumătate dintre consumatorii respondenți au indicat că ar prefera produse din propria țară. În cadrul acestui scenariu, deși produsele UE ar putea avea de câștigat de pe

urma preferinței consumatorilor de pe piața UE, sarcina suplimentară și rigiditatea practicilor de aprovizionare ar penaliza OSA din UE pe piața internațională.

7.2.3. Sarcina administrativă pentru întreprinderi

Pentru OSA care se confruntă cu materii prime de origini diferite, sarcina administrativă suplimentară ar fi generată de înregistrarea originii la livrarea materiilor prime și de adaptarea sistemului de trasabilitate. Costurile fixe ar reprezenta o parte importantă a sarcinii suplimentare și ar penaliza și mai mult IMM-urile. Doar IMM-urile care se aprovizionează dintr-un singur loc sau dintr-un număr limitat de locuri nu ar fi penalizate.

Scenariul 1 ar avea ca rezultat o sarcină administrativă neglijabilă, care ar afecta numai întreprinderile care indică originea alimentului final și numai dacă aceasta este diferită de cea a ingredientului (ingredientelor) principal (principale). De asemenea, sarcina totală este estimată ca fiind mai mică în cadrul scenariului 2 decât în cadrul scenariului 3 și mai mică pentru modalitatea a decât pentru modalitatea b.

7.2.4. Sarcina suplimentară asupra autorităților publice

Pentru autoritățile publice, estimările statelor membre privind creșterea costurilor generate de controale diferă foarte mult. În ipoteza în care nu cresc fondurile alocate autorităților de control prin bugetele de stat, aceste noi norme pot duce la o reducere a frecvenței controalelor sau la o schimbare a priorităților, ceea ce, împreună cu absența unei metode analitice de verificare a originii alimentelor, poate duce la un risc de fraudă sporit.

7.2.5. Costuri pentru consumatori

Se preconizează că furnizarea de informații privind originea va duce la costuri mai mari care, cu siguranță, ar fi suportate mai ales de consumatori (pe baza studiului FCEC). Potrivit studiului, importanța acestor creșteri de costuri ar varia de la o creștere nesemnificativă a costurilor la o creștere accentuată, în funcție de aliment, de sectorul alimentar și de statul membru.

Scenariul 1 nu este susceptibil de a duce la o majorare globală a prețurilor. Doar produsele despre care se furnizează informații privind originea în mod voluntar ar putea fi afectate.

Scenariile 2 și 3 sunt susceptibile de a determina o creștere globală a prețurilor de consum, care va fi mult mai mare în cazul scenariului 3. Așadar, scenariul 3 – și, într-o mai mică măsură, scenariul 2 – ar putea duce la scăderea consumului alimentelor cuprinse în sfera raportului dacă creșterea costurilor este substanțială sau la creșterea bugetului alocat de consumatori pentru cumpărarea acestor alimente, care pot fi adesea alimente de bază.

De asemenea, ar trebui menționat că, în cadrul scenariului 3, naționalizarea lanțului alimentar ar avea un impact asupra ocupării forței de muncă, din cauza reorganizării lanțului de producție a alimentelor, cu impacturi pozitive în unele cazuri și negative în altele.

7.2.6. Impacturi asupra mediului

Introducerea unor norme obligatorii referitoare la informațiile privind originea ar putea duce la creșterea cantităților de deșeuri alimentare și la o eficiență energetică mai redusă, din cauza înmulțirii liniilor sau a loturilor de producție, a alimentelor distincte (unități de stoc) pe piața UE și a canalelor de distribuție necesare pentru distribuția lor. Acest impact ar fi mult mai pronunțat în cazul scenariului 3, în comparație cu scenariul 2, în vreme ce scenariul 1 nu ar avea niciun impact sau ar avea un impact minim.

Totuși, scenariile 2 și 3 ar putea oferi un stimulent pentru consumul de produse realizate local, ceea ce ar putea avea un impact benefic asupra mediului, prin limitarea potențialului de poluare generată de transport.

7.3. Costuri și beneficii ale diferitelor scenarii

Tabelul următor prezintă un rezumat al avantajelor și dezavantajelor diferitelor scenarii privind indicarea originii pe etichete.

Scenarii		**Impactul asupra consumatorilor pe baza studiului FCEC**	**Impacturile economice pe baza studiului FCEC**
Scenariul 1 – Menținerea indicării voluntare a originii	Costuri	Nu garantează furnizarea sistematică de informații privind originea către consumatori	Costurile operaționale suplimentare ar fi menținute la un nivel minim Sarcină administrativă limitată pentru întreprinderi și pentru autoritățile publice Creșteri de preț limitate sau inexistente
	Avantaje	Prețurile alimentelor ar fi menținute la nivelurile actuale, exceptând cazurile în care se aplică indicarea voluntară a originii, iar originea ingredientului principal este diferită Consumatorii care nu acordă o anumită importanță originii nu ar trebui să suporte costuri suplimentare legate de origine Consumatorii interesați să cunoască originea pot opta pentru produsele pe care sunt indicate aceste informații	Acest scenariu nu ar duce la segmentarea pieței interne și, prin urmare, comerțul în interiorul UE nu ar fi afectat Lipsa unei sarcini suplimentare ar permite menținerea competitivității OSA din UE pe piața internațională
Scenariul 2 – indicarea obligatorie a originii pe etichete la nivel „UE/non UE” sau „UE/țară terță”	Costuri	Informațiile privind originea furnizate nu ar fi foarte utile, deoarece ar fi prea generale Informațiile pot ridica întrebări suplimentare privind originea mai precisă a alimentelor, chiar și în rândul consumatorilor care nu solicitau *a priori* astfel de	OSA ar trebui să suporte anumite costuri operaționale, din cauza adaptărilor lanțului de aprovizionare și ale producției Pentru majoritatea sectoarelor, se estimează că aceste costuri ar varia între neglijabile și moderate în cazul modalității a, și între moderate și ridicate în cazul modalităților b și c

Scenarii		Impactul asupra consumatorilor pe baza studiului FCEC	Impacturile economice pe baza studiului FCEC
		informații, generând o oarecare frustrare Costurile suplimentare legate de origine ar urma, probabil, să fie suportate de consumatori	Sarcină administrativă suplimentară pentru întreprinderi și pentru autoritățile publice, dar mai redusă decât în cazul scenariului 3
	Avantaje	Garantează furnizarea sistematică de informații privind originea către consumatori Ar putea fi percepută ca o etichetă de calitate și siguranță a alimentelor	Mai flexibil în privința practicilor de aprovizionare în comparație cu scenariul 3 Prin recunoașterea calității și siguranței alimentare a UE, acest scenariu ar putea contribui la o mai bună poziționare a produselor alimentare din UE în comerțul internațional
Scenariul 3 – indicarea obligatorie a originii pe etichete la nivel de stat membru/țară terță	Costuri	Impactul asupra prețurilor produselor finale ar fi considerabil mai mare decât în cazul scenariului 2 Acest lucru ar putea afecta bugetul alocat de consumatori pentru hrană, deoarece multe produse alimentare ar intra în domeniul de aplicare al cerinței legale	Toți OSA ar suporta anumite costuri operaționale, din cauza dublării instalațiilor de depozitare, a fragmentării proceselor de producție, a sistemelor de trasabilitate mai complete și a modificării etichetelor Potrivit studiului FCEC, sunt preconizate creșteri ale costurilor operaționale cu 10-15 % în sectoarele care nu gestionează un număr mare de origini diferite, dar creșterea poate ajunge în multe cazuri la 30 % Sarcina administrativă pentru OSA și pentru autoritățile de control ar fi mai mare decât în cazul scenariului 2 Acest scenariu ar duce la o mai mare segmentare a pieței în cadrul diferitelor sectoare alimentare, la naționalizarea lanțului de aprovizionare cu alimente și la o scădere a competitivității pe piața internațională
	Avantaje	Garantează furnizarea sistematică de informații privind originea către consumatori Îmbunătățirea încrederii consumatorilor în alimente.	Ar putea stimula anumite vânzări pe piața internă, din cauza naționalismului alimentar

Scenarii		Impactul asupra consumatorilor pe baza studiului FCEC	Impacturile economice pe baza studiului FCEC
Scenariul 4 – indicarea obligatorie a originii pe etichete la un nivel inferior (de regiune)		Interesul consumatorilor nu ar fi mai mare, în comparație cu scenariul 3	Impact mai mare, în comparație cu scenariul 3

8. CONCLUZII

În ceea ce privește factorii care afectează deciziile de cumpărare ale consumatorilor, interesul acestora pentru indicarea originii pe etichete se clasează după factori precum prețul, gustul, datele „a se consuma de preferință înainte de”/„a se consuma înainte de”, comoditatea și/sau aspectul. Deși consumatorii, în proporție de două treimi până la trei sferturi, se arată interesați de indicarea pe etichete a originii alimentelor neprelucrate, a alimentelor dintr-un singur ingredient și a ingredientelor care reprezintă peste 50 % dintr-un aliment, această proporție este mai redusă decât în cazul unor categorii de alimente precum carnea, produsele din carne sau produsele lactate.

Consumatorii leagă informațiile privind originea de diverse aspecte ale produselor, precum calitatea, siguranța și preocupările legate de mediu și declară, de asemenea, că ar cumpăra produse naționale pentru a sprijini economia țării lor, în această privință existând diferențe importante între statele membre. Consumatorii ar prefera ca informațiile privind originea să fie la nivel de țară, în detrimentul nivelului UE/non UE, și par mai interesați de locul producției decât de locul cultivării/creșterii materiei prime.

Alimentele neprelucrate, alimentele dintr-un singur ingredient și ingredientele care reprezintă peste 50 % dintr-un aliment sunt categorii de alimente care cuprind produse foarte diferite, interesul consumatorilor față de informațiile privind originea și impactul economic al impunerii indicării obligatorii a informațiilor privind originea fiind foarte variate.

Lanțurile de aprovizionare pentru cele trei categorii de alimente cuprinse în sfera raportului arată că originea ingredientelor variază adesea în scopul menținerii prețurilor de achiziție la un nivel scăzut și pentru a se păstra calitatea produsului final. Așadar, indicarea obligatorie a originii pe etichete la nivelul UE și chiar mai mult la nivelul țării este extrem de complex de implementat în multe sectoare alimentare, ducând la creșteri substanțiale ale costurilor de producție, care în definitiv ar fi suportate de consumatori.

Indicarea în mod voluntar a originii pe etichete ar fi scenariul care ar perturba cel mai puțin piața și ar menține costurile de producție la nivelurile actuale. Această variantă nu este o soluție care să răspundă cererii consumatorilor de informații sistematice privind originea, însă aceștia ar putea, dacă doresc, să opteze pentru alimentele în cazul cărora informațiile privind originea sunt furnizate în mod voluntar de operatorii

din sectorul alimentar. Indicarea obligatorie a originii pe etichete la nivelul UE („UE/non UE” sau „UE/țară terță”) duce la creșteri mai puțin semnificative ale costurilor de producție, la o sarcină mai redusă atât pentru operatorii din sectorul alimentar, cât și pentru autoritățile competente din statele membre, dar satisfacția consumatorilor nu ar fi la fel de mare ca în cazul indicării obligatorii a originii pe etichete la nivel de țară. Spre deosebire de indicarea originii pe etichete la nivelul UE, indicarea la nivel de țară ar avea un impact puternic asupra pieței interne, cu o posibilă creștere a consumului de alimente locale în cazul anumitor piețe.

Ambele scenarii, indicarea originii la nivelul UE și la nivel de țară, ar putea avea un impact asupra aprovizionării cu alimente la nivel internațional și ar interfera cu acordurile comerciale existente cu țările terțe. Normele suplimentare privind etichetarea ar putea reduce competitivitatea operatorilor din sectorul alimentar din UE pe piața internațională, în vreme ce operatorii din sectorul alimentar din țările terțe sunt îngrijorați în privința eventualelor costuri de producție suplimentare și a pierderii în materie de exporturi spre UE, deoarece consumatorii ar prefera alimentele originare din UE.

În sfârșit, obligativitatea indicării originii pe etichete ar constitui o sarcină suplimentară pentru autoritățile competente din statele membre, în special în mediul economic actual, dacă autoritățile respective s-ar confrunta cu impunerea unor eventuale sarcini de control noi legate de astfel de cerințe suplimentare.

Pe acest fond și având în vedere politicile Comisiei în materie de mai bună reglementare, opțiunea adecvată pare indicarea voluntară a originii pe etichete, combinată cu sistemele deja existente de indicare obligatorie a originii pe etichetele anumitor alimente sau categorii de alimente. Această opțiune menține prețurile de vânzare la nivelurile actuale și le permite totuși consumatorilor să aleagă produse cu origini specifice dacă doresc să facă acest lucru, însă nu afectează competitivitatea operatorilor din sectorul alimentar și nu are un impact asupra pieței interne și a comerțului internațional.